

Lojze
Krakar

NOČ BREZ SNA Človekov sin ni bil razpet na križ.
Pahnjen je bil v prepad noči brez sna.
Šele od tam je mogel v paradiž.
Vsak mora sam obiti vsa ta dna.

HİŠA Dográdil sem jo skoraj že do vrha.
Že skoro smrekca stala je na nji.
Potem nekdo je v temelje zavrtal.
Le grom sem slišal še opolnoči.

LAGATI Lagati, o lagati, o lagati!
Komúr v očeh boš videl, da to hoče.
Tudi krvavi pot na glas lagati.
Sicer te božje stvarstvo izkrohoče.

KRČ Krč me blaži, da skoraj si prepevam.
Kako naj krč kot radost razodevam?
Vendar nebo mi je najlepše dalo:
navzgor valiti hrepenenja skalo.

POT Po njej se pride od povsod povsodi.
Kdor trezen hodi ali tjavdan blodi,
pijan na smrt. Le jaz to noč ne pridem:
nekdo mi sveti s svitom, ki ni viden.

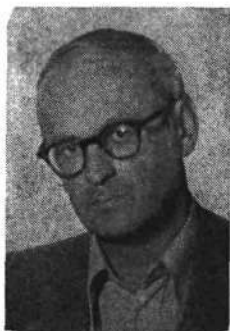
VINO Iz keliha škofóvskega te pijem,
ko skozi noč kot krt skoz zemljo rijem,
O krt, ti stari, trdi, črni knap,
ne pusti iti piti me pod kap.

SEMAFOR Ko se izteče, planejo ljudje
nasproti smrti s takšno divjo silo,
kot bi nikjer drugje, kot pod gomilo
bilo tako ognjeno, kot želé.

BIK Rogove svoje vsaja v čar norosti.
Podoben sem mu. Ko mi bo prostosti
življenja dosti, neko noč brez sna
se dal zabosti bom vse do srca.

ZMAJ Če satan jè, in jè, sicer bi raja
teh blaznih sanj nikoli ne bilo,
je veličastnejši od slike zmaja
s podobe, ki nam kaže glorio.

KJE GNEZDIJO ZVEZDE
Kje gnezdijo zvezde, zvečer se sprašujem,
in z ribami ljubi se riba, uganjujem.
Kje? Vsak večer zvezde začivkajo v meni
in k ribi po prstih gre bik njen zeleni.

Janko
Kos

Miscellanea

V

Na koncu leta 1980 je slovensko društvo za primerjalno književnost priredilo kratek kolokvij o *Antigoni* Dominika Smoleta. Priredba je bila vsaj malo tudi jubilejna, ker je minilo ravno dvajset let, odkar so *Antigono* prvič uprizorili v okviru takratnega »eksperimentalnega« ali celo »avantgardnega« gledališča Odra 57 — uporabljam pač oznake, ki so bile svoj čas v navadi, čeprav jih danes izgovarjamo z večjo previdnostjo. Hkrati je bil kolokvij dokaz, da se pomen Smoletove *Antigone* v teh dvajsetih letih ni prav nič zmanjšal, ampak kvečjemu povečal, saj zmeraj bolj vidimo v nji eno najboljših slovenskih dram. Po toliko letih ohranja vrednost tudi v evropskih primerjavah, na primer z Anouilhovo igro istega imena — o tej mislijo nekateri, da je vplivala na nastanek Smoletove, drugi pa to tajijo, optri na avtorjevo izjavo, da Anouilhovega teksta med pisanjem svoje drame še ni imel v rokah. Naj bo s tem kakorkoli — na kolokvijem smo iz referatov naših najvidnejših literarno-gledaliških kritikov, interpretov, dramaturgov, literarnih zgodovinarjev in drugih raziskovalcev lahko razbrali, da se jim ob Smoletovi *Antigoni* še zmeraj zbuja nove, sveže, včasih celo presenetljive misli, kar je najlepši dokaz, da ne govorijo o nečem preživelem, ampak o zmeraj bolj živi umetnini. Sam nisem imel časti, da bi bil med referenti, vendar so me njihove razlage močno prizadevale, tako da se mi je prav ob njih zbudilo nekaj skromnih lastnih misli; te sem nato povedal v debati. Ker se mi zdijo še zmeraj vsaj nekoliko zanimive, naj jih na tem mestu obnovim natančneje, kot jih je bilo mogoče izreči ustno.

Ko gledam nazaj na razlage, ki so bile o *Antigoni* napisane ob prvih uprizoritvah ali nekaj let za tem — med avtorji teh razlag sem bil tudi sam — se mi zdi, da so bile zelo časovne. V Smoletovi igri so videle predvsem stvari, ki naj bi ustrezale položaju, kakršen se je pač komu zdel konec petdesetih in v začetku šestdesetih let značilen za takratno družbo, naj je šlo za politične odnose v nji, za njena socialna razmerja, konflikte in procese ali pa za splošno duhovno-moralno »klimo«. O vseh teh zadevah se je v zvezi z *Antigono* dalo soditi različno. Nekaterim se je igra kazala predvsem kot obtožba »birokracije«; v kralju Kreontu so hoteli videti že kar portret kakega živečega predstavnika socialistične oblasti. Drugim se je zdelo, da